

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10SZa/3/2013
Identifikačné číslo spisu:	7013200192
Dátum vydania rozhodnutia:	09.04.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:7013200192.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a z členov JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Petra Paludu, v právnej veci navrhovateľky: A. F. W., narodená XX. V. XXXX, štátna príslušnosť Somálsko, posledne trvale bytom F., toho času umiestnená v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov, Bitúňková 14, 078 01 Sečovce, zastúpená Centrom právnej pomoci, kancelária Košice, Moyzesova 18, 040 41 Košice, proti odporcovi: Prezídium policajného zboru, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, Riaditeľstvo hraničnej polície Sobrance, Oddelenie hraničnej kontroly Policajného zboru 067 73 Ubl'a, o preskúmanie rozhodnutia Č.PPZ-HCP-SO14-71-001/2013 zo dňa 3. februára 2013 o zaistení navrhovateľky, o odvolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 7Sp/7/2013-27 zo dňa 21. februára 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 7Sp/7/2013-27 zo dňa 21. februára 2013 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Konanie pred prvostupňovým správnym orgánom

Prezídium Policajného zboru Úrad hraničnej a cudzineckej polície Riaditeľstvo hraničnej polície Sobrance Oddelenie hraničnej kontroly Policajného zboru 067 73 Ubl'a, rozhodnutím č. p. PPZ-HCP-SO14-71-001/2013 zo dňa 3. februára 2013 v zmysle § 88 ods. 1 písm. d/ zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“) zaistil navrhovateľku od 3. februára 2013 v čase od 10.50 hod. na účel jej vrátenia v zmysle Dohody medzi Európskym spoločenstvom a Ukrajinou o readmisii osôb (ďalej len „readmisná dohoda“), nakoľko neoprávnene prekročila štátnu hranicu z územia Ukrajiny na územie Slovenskej republiky a zároveň podľa § 88 ods. 5 zákona o pobyte cudzincov ju umiestnil do Úvaru policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce (ďalej len „ÚPZC“) na čas nevyhnutne potrebný, najviac však do 28. júna 2013.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol neoprávnenosť vstupu navrhovateľky na územie Slovenskej republiky

a zotrvanie na ňom. Uviedol v ňom, že navrhovateľka neoprávnene prekročila štátnu hranicu z územia Ukrajiny do Slovenskej republiky mimo hraničného priechodu. Tým porušila ustanovenie článku 4 ods. 1 a článok 5 písm. a/, b/ Nariadenia Rady ES č. 562/2006, ktorým sa ustanovuje Kódex spoločenstva o pravidlách pohybu osôb cez hranice, čím sa dopustila priestupku podľa § 116 ods. 1 písm. a/ zákona o pobyte cudzincov, za spáchané priestupky bolo uložené napomenutie podľa § 84 ods. 2 zák. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch.

Zároveň zistil, že sa na území SR zdržiava neoprávnene, bez dokladov oprávňujúcich na pobyt na území SR, nemá prostriedky na živobytie, nemá na území Slovenskej republiky žiadne rodinné ani iné väzby, neovláda slovenský jazyk. Navyše sa pred zadržaním hliadkou seba poškodzovala tak, že jednorazovým holiacim strojíkom si poškodila papilárne línie na posledných článkoch prstov za účelom znemožnenia jej identifikácie v informačnom systéme „MIGRA“. Po ošetrení nebolo možné vykonať jej identifikáciu, čím porušila povinnosti štátneho príslušníka tretej krajiny v zmysle § 111 ods. 1 písm. o/ zákona o pobyte cudzincov, a to podrobiť sa na požiadanie policajného útvaru snímaniu biometrických údajov.

Správny orgán zároveň dospel k záveru, že navrhovateľka pred príchodom na územie SR sa zdržiavala na Ukrajine, keďže sa nachádzala na území SR bez dokladov na preukázanie svojej totožnosti a neprejavila záujem informovať o svojom zadržaní zastupiteľstvo Somálska, ktoré by mohlo jej totožnosť potvrdiť, preto policajný útvar podľa § 88 ods. 5 zákona o pobyte cudzincov bezodkladne vydal rozhodnutie o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny.

Odporca napokon dospel k záveru, že vrátením navrhovateľky na územie Ukrajiny podľa Dohody medzi Európskym spoločenstvom a Ukrajinou o readmisii osôb, jej nehrozí mučenie, kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest a rovnako ani jej život nie je ohrozený ani z dôvodu rasy, národnosti, náboženstva, prípadne príslušnosti k určitej sociálnej skupine. Správny orgán vychádzal aj z toho, že Ukrajina ratifikovaním readmisnej dohody sa zaviazala uznávať nevyhnutnosť dodržiavania ľudských práv a slobôd v zmysle ním uvedených dohovorov, a to Všeobecnej deklarácie ľudských práv z 10. decembra 1948, z Európskeho Dohovoru zo 4. novembra 1950 o ochrane ľudských práv a základných slobôd, z Dohovoru o postavení utečencov z 28. júla 1951, z Protokolu o postavení utečencov z 31. januára 1967, z Medzinárodného dohovoru OSN o občianskych a politických právach z 19. decembra 1966 a z medzinárodných právnych nástrojov vydávania osôb. Uviedol tiež, že zaistenie navrhovateľky pre účely jej vrátenia na Ukrajinu v zmysle Dohody je zákonným pozbavením slobody osoby, proti ktorej prebieha konanie o vrátení podľa readmisnej dohody. Za základ pre začiatok konania o reálnom vyhodení navrhovateľky z územia SR považoval odporca pracovné stretnutie pomocníkov hraničných splnomocnencov Ukrajiny a Slovenskej republiky, ktoré sa uskutočnilo 2. februára 2013 v čase od 20:00 hod. do 21:00 hod. pri HZ 138, s poukazom na zápisnicu zo stretnutia č. p. PPZ-HCP-SO14-36-004/2013, v ktorej je jasne uvedené, že strany potvrdili nedovolené prekročenie štátnej hranice z Ukrajiny do Slovenskej republiky a ukrajinská strana potvrdila, že navrhovateľku prijme na svoje územie, čo je logickým predpokladom, že účel, ako aj účelnosť zaistenia budú naplnené, pričom poukázal na čl. 3 ods. 1 a čl. 7 readmisnej dohody.

Ďalej odporca vo svojom rozhodnutí uviedol, že pred vydaním rozhodnutia o zaistení bola navrhovateľke daná možnosť vyjadriť sa k jeho podkladu, k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie. Navrhovateľka uviedla, že z domova vycestovala lietadlom do Ruskej federácie a na Ukrajinu, kde bola jeden rok vo väzení a jej cieľovou krajinou bola Slovenská republika, kde si chcela nájsť prácu, zároveň však prejavila vôľu o udelenie azylu na území SR a na základe toho mal správny orgán za to, že zaistenie navrhovateľky je účelné a odôvodnené.

Odporca k tomu uviedol, že navrhovateľka pri spisovaní zápisnice požiadala o udelenie azylu na území Slovenskej republiky, ale OHK PZ Ubl'a podľa § 3 ods. 2 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle nie je príslušné na prijatie takéhoto vyhlásenia a navrhovateľka bola poučená, že príslušným orgánom je ÚPZC Sečovce. Odporca poukázal na znenie § 3 ods. 8 zákona o azyle i na výrok Najvyššieho súdu SR č. 8Sža/52/2008, v zmysle ktorého žiadosť o udelenie azylu nezakladá dôvod pre zrušenie rozhodnutia o zaistení. Dospel k záveru, že hoci navrhovateľka požiadala o azyl, účel jej zaistenia stále trvá a v zmysle § 88 ods. 3 zákona o pobyte cudzincov podanie žiadosti o udelenie azylu nie je dôvodom na prepustenie zaisteného štátneho príslušníka tretej krajiny.

Dĺžku lehoty zaistenia odôvodnil správny orgán tak, že v rozhodnutí o zaistení určil primeranú lehotu na zaistenie, v priebehu ktorej ak Migračný úrad rozhodne o udelení azylu na území SR navrhovateľke, v takom prípade správny orgán zruší rozhodnutie o zaistení alebo ak Migračný úrad zamietne žiadosť o

udelenie azylu, správny orgán vráti navrhovateľku v zmysle readmisnej dohody na územie Ukrajiny, čím považoval za naplnený účel zaistenia, ktorý správny orgán bude sledovať až do meritórneho rozhodnutia Migračného úradu v konaní o azyle.

II.

Odvolanie - návrh na začatie konania

Proti tomuto rozhodnutiu podala prostredníctvom splnomocnenca odvolanie - návrh - navrhovateľka, ktorá sa domáhala zrušenia rozhodnutia odporcu o zaistení a vrátenia veci odporcovi na ďalšie konanie. Neuplatnila si právo na náhradu trov konania.

V opravnom prostriedku splnomocnenec navrhovateľky uviedol viaceré odvolacie dôvody. Rozhodnutie odporcu považoval za nesprávne, pretože odporca vec nesprávne právne posúdil v rozpore s § 32 ods. 1, § 46 a § 47 ods. 3 Správneho poriadku, Dohovorom o právnom postavení utečencov z roku 1951 a Smernicou Rady 2003/9/ES, ktorou sa ustanovujú minimálne normy pre prijímanie žiadateľov o azyl, ako aj v rozpore s článkom 14 (1) readmisnej dohody. Odporca sa nedostatočne venoval postaveniu navrhovateľky ako osoby, ktorá ihneď po prekročení hranice a jej zadržaní prejavila úmysel požiadať o udelenie azylu, ale odporca vychádzal z jej postavenia ako osoby, ktorá nelegálne prekročila štátnu hranicu SR a nelegálne sa zdržuje na jej území. Odporca pochybil, keď v napadnutom rozhodnutí neaplikoval tzv. nepenalizačnú zásadu v zmysle článku 31 Dohovoru o postavení utečencov z roku 1951. Poukázal tiež na rozhodnutie Ústavného súdu SR (II.ÚS 264/09-81 z 19. októbra 2010), v zmysle ktorého obmedzenie osobnej slobody je viazané na účel zaistenia. V súlade s článkom 31 Dohovoru môže byť zaistenie nariadené len v prípade nevyhnutnosti. Citoval tiež závery EXCOM č. 44 s podmienkami zaistenia žiadateľov o azyl len v prípadoch, ak je to nevyhnutné. Základným princípom medzinárodných dokumentov je prezumpcia proti zaisteniu, v zmysle ktorej pokiaľ sú k dispozícii v systéme také alternatívy, akými sú napríklad monitorovacie mechanizmy, existencia špecializovaných ubytovacích centier a zariadení pre žiadateľov o azyl a pod., treba tieto opatrenia uplatniť ako prvé. Odporca sa síce zaoberal ustanovením § 89 zákona o pobyte cudzincov, no absentuje právna úvaha ohľadom alternatívy zaistenia v podobe špecializovaného ubytovacieho zariadenia pre žiadateľov o azyl (zariadenia migračného úradu), ktoré na území Slovenskej republiky efektívne fungujú, ktoré zabezpečujú pre osoby, žiadajúce o medzinárodnú ochranu, ubytovanie aj základné životné potreby. Navyše odporca neuviedol, že by v prípade navrhovateľky hrozilo riziko jej úteku. Je pritom potrebná primeraná analýza individuálnych okolností prípadu, ako to prejedikuje UNHCR.

V ďalšom splnomocnenec navrhovateľky namietal nesprávne právne posúdenie podľa § 3 ods. 2 a § 3 ods. 8 zákona o azyle. Navrhovateľka požiadala o udelenie azylu na nepríslušnom policajnom útvare po vstupe na územie SR v priebehu konania o zaistení (pred zaistením) a odporca mal postupovať v zmysle zákona o azyle tak, že mal navrhovateľku poučiť o tom, že na prijatie jej vyhlásenia je príslušný policajný útvar, zriadený pri azylovom zariadení a vydať jej doklad na prepravu, respektíve z dôvodov uvedených v zákone o azyle ju dopraviť na príslušný policajný útvar. Nepríslušný policajný útvar nemá v zmysle zákona o azyle povinnosť zaistiť cudzinca, ktorý podal vyhlásenie na nepríslušnom útvare. Odporca neuviedol právnu úvahu v napadnutom rozhodnutí o tom, prečo nezvolil zákonnú možnosť poučiť navrhovateľku o útvare príslušnom na prijatie jej vyhlásenia, ale naopak pristúpil k obmedzeniu jej osobnej slobody. Odporca v napadnutom rozhodnutí sa nevysporiadal ani s ustanovením § 22 ods. 1 zákona o azyle, podľa ktorého je žiadateľ počas konania o udelenie azylu oprávnený zdržiavať sa na území SR, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovujú inak a nevysporiadal sa s článkom 7 Smernice Rady 2003/9/ES, v ktorom sa ustanovujú minimálne normy pre prijímanie žiadateľov o azyl. Nelegálnym prekročením štátnej hranice navrhovateľka realizovala svoje základné právo vyhľadávať azyl. Na dôvazok odporca nemôže vopred prejedikovať dĺžku konania o azyle navrhovateľky, navyše s prihliadnutím na tú skutočnosť, že rozhodnutia v azylovom konaní môžu mať pre účely readmisie rôzne právne účinky (napríklad odkladný účinok) a preto obmedzenie osobnej slobody navrhovateľky sa považuje za neprimerané a neúčelné. Napadnuté rozhodnutie nespĺňa požiadavku jeho náležitého odôvodnenia a je v rozpore s právnymi predpismi vnútroštátneho, ako aj medzinárodného práva. Odporca sa k opravnému prostriedku navrhovateľky písomne nevyjadril.

III.

Konanie pred krajským súdom

Pojednávania Krajského súdu v Košiciach, nariadeného na 21. februára 2013, sa zúčastnila zástupkyňa navrhovateľky - poverená zamestnankyňa Centra právnej pomoci, ako aj poverený zástupca odporcu.

Poverená zástupkyňa navrhovateľky považovala napadnuté rozhodnutie odporcu za nesprávne a neúčelné pre nesprávne právne posúdenie prípadu odporcom, ktorý neaplikoval medzinárodné právne normy vzhľadom k tomu, že navrhovateľka požiadala o azyl a odporca sa vo svojom rozhodnutí nezaoberal jej postavením utečenca. Odporca vychádzal predovšetkým z toho, že navrhovateľka sa neoprávnene zdržiavala na území Slovenskej republiky, čo je v rozpore s medzinárodnými právnymi normami, keďže žiadateľka o azyl je oprávnená sa zdržiavať na území Slovenskej republiky. Realizácii readmisnej dohody bránia viaceré skutočnosti a preto jej zaistenie je neúčelné. Zdôraznila, že navrhovateľka požiadala o azyl ešte pred vydaním rozhodnutia odporcu. V plnom rozsahu sa pridržala písomných dôvodov opravného prostriedku.

Splnomocnený zástupca odporcu na pojednávaní k námietkam zástupkyne navrhovateľky uviedol, že navrhovateľka nepožiadala ihneď o azyl po prekročení hranice, ale až po zadržaní, o čom svedčí priestupkový spis, teda v čase do 19:00 hod., kedy sa začalo so spisovaním jej výpovede, neuviedla, že by žiadala o azyl, ale až pri zápisničnom výsluchu napriek tomu, že ovláda anglický jazyk a požiadala o azyl až v prítomnosti tlmočníka. Správny orgán vo svojom rozhodnutí vychádzal z medzinárodných právnych predpisov, uvedených v rozhodnutí, a to predovšetkým zo Všeobecnej deklarácie ľudských práv i Protokolu o postavení utečencov z roku 1967, ako aj z Dohovoru z roku 1966 o občianskych a politických právach. Ako to vyplýva z administratívneho spisu, z úradných záznamov a fotodokumentácie, navrhovateľka keď zbadala hliadku, začala sa seba poškodzovať poškodzovaním papilárnych línií posledných článkov prstov ruky s účelom zmarenia identifikácie. Keďže znemožňovala identifikáciu svojej osoby, bola zaistená a umiestnená v ÚPZC Sečovce na dobu 4 mesiacov, pretože mali za to, že táto doba postačuje na zregenerovanie papilárnych línií a identifikáciu navrhovateľky. Navrhovateľka podala žiadosť o azyl v ÚPZC Sečovce, ktorý je oprávnený na prijatie takéhoto vyhlásenia a tým nespochybnili jej právo žiadať o azyl.

Obaja zástupcovia sa vyjadrili tiež k článku 31 Dohovoru o právnom postavení utečencov. Podľa názoru zástupkyne navrhovateľky bola táto penalizovaná za neoprávnený vstup na územie Slovenska a z rozhodnutia odporcu nevyplyva sporná totožnosť navrhovateľky, keď Ukrajina uznala, že ju prijme späť. Podľa vyjadrenia zástupcu odporcu poškodením papilárnych línií prstov je sporná totožnosť navrhovateľky, pričom jej zaistenie nie je trestným stíhaním v zmysle článku 31 ods. 1 Dohovoru o právnom postavení utečencov. Navrhovateľka neoprávnene prekročila hranice z Ukrajiny, ako bezpečnej krajiny, ktorá podpísala readmisnú dohodu a navrhovateľka sa bezodkladne sama neprihlásila. V súvislosti s odsekom 2 tohto článku, v súvislosti s totožnosťou osôb má štát istý priestor pre určité hodnotenia vo vzťahu k takýmto osobám. Hoci v rozhodnutí absentuje poukaz na Smernicu Rady 2003/9/ES z 27. januára 2003, ako aj na Dohovor o právnom postavení utečencov, no oprávnením štátu je postupovať voči týmto osobám v zmysle článku 31.

Krajský súd v Košiciach na základe podaného odvolania proti rozhodnutiu odporcu navrhovateľkou podľa § 250l ods. 2, § 250q ods. 2, § 250j ods. 2 písm. a/, d/, O. s. p. rozhodnutie odporcu zrušil a vec vrátil odporcovi na ďalšie konanie.

V odôvodnení uviedol, že je oprávnená odvolacia námietka, že odporca sa nezaoberal v odôvodnení svojho rozhodnutia žiadosťou navrhovateľky o udelenie azylu z hľadiska posudzovania lehoty zaistenia a efektívnosti a účelnosti takého zaistenia.

Krajský súd ďalej poukázal na to, že odporca vo svojom rozhodnutí dĺžku lehoty zaistenia odôvodnil tým, že v rozhodnutí o zaistení určil primeranú lehotu na zaistenie, a to 4 mesiace, pričom ak v priebehu tejto lehoty Migračný úrad rozhodne o udelení azylu na území SR, správny orgán zruší rozhodnutie o zaistení, ak Migračný úrad zamietne žiadosť o udelenie azylu navrhovateľke, správny orgán vráti navrhovateľku v zmysle readmisnej dohody na územie Ukrajiny, čím považoval za naplnený účel zaistenia, ktorý správny orgán bude sledovať až do meritórneho rozhodnutia Migračného úradu v konaní o azyl. Krajský súd uložil odporcovi povinnosť sa touto skutočnosťou zaoberať v ďalšom konaní nielen z hľadiska skúmania účelu zaistenia v zmysle § 90 ods. 2 písm. d/ zákona o pobyte cudzincov, ale tiež pri hodnotení efektívnosti a reálnosti vrátenia navrhovateľky podľa medzinárodnej zmluvy.

IV.

Odvolanie

Proti uvedenému rozsudku Krajského súdu v Košiciach podal v zákonnej lehote odvolanie odporca s týmto odôvodnením:

Podľa názoru Krajského súdu v Košiciach odporca vo svojom rozhodnutí prejavenu vôľu navrhovateľky o udelenie azylu hodnotil iba z pohľadu príslušnosti na prijatie takéhoto vyhlásenia, s poukazom na § 3 ods. 2 písm. d) zákona o azyle. V zmysle § 3 ods. 2 písm. b) zákona o azyle príslušným na prijatie takéhoto vyhlásenia, ak ide o cudzinca, ktorý žiada o udelenie azylu alebo o poskytnutie doplnkovej ochrany po vstupe na územie SR je policajný útvar zriadený pri azylovom zariadení.

S uvedeným názorom krajského súdu odporca nesúhlasil, pretože v napadnutom rozhodnutí je jasne uvedené, že navrhovateľka bola zaistená podľa § 88 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov na účel jej vrátenia v zmysle Dohody medzi Európskym spoločenstvom a Ukrajinou o readmisii osôb a zároveň bola podľa § 88 ods. 5 zákona o pobyte cudzincov umiestnená do Útvoru policajného zaistenia pre cudzincov v Sečovciach (ďalej len ÚPZC), ktorý je podľa § 3 ods. 2 písm. d) príslušný na prijatie vyhlásenia o azyle. Zákon nepripúšťa, aby bol zaistený cudzinec umiestnený na policajnom útvare zriadenom pri azylovom zariadení. Zaistený cudzinec môže byť v zmysle platnej právnej úpravy umiestnený len v ÚPZC. V rozhodnutí je aj jasne uvedené, že navrhovateľka bola poučená o skutočnosti, že príslušným útvarom na prijatie vyhlásenia o azyle je ÚPZC Sečovce.

Krajský súd sa opiera o rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10SZa/7/2012 z 26. júla 2012, ktorý uvádza, že „podľa § 3 ods. 8 zákona o azyle, ak cudzinec požiada o udelenie azylu alebo o poskytnutie doplnkovej ochrany na policajnom útvare, ktorý nie je príslušný na prijatie vyhlásenia podľa ods. 2, policajný útvar je povinný poučiť cudzinca o tom, ktorý policajný útvar je príslušný na prijatie vyhlásenia, a ak nerozhodne o zaistení cudzinca a o jeho umiestnení v zariadení pre cudzincov podľa osobitného predpisu, vydá cudzincovi doklad na prepravu s platnosťou 24 hod. Zákon o azyle, ako špeciálna norma však neustanovuje ako naložiť s už podanou žiadosťou o azyl, podanou pred nepríslušným orgánom. Najvyšší súd poukázal na ustanovenie § 20 Správneho poriadku, ktorý je všeobecným predpisom, použiteľným a záväzným v každom správnom konaní, v zmysle ktorého, ak správny orgán nie je príslušným na rozhodnutie je povinný podanie bez meškania postúpiť príslušnému správnomu orgánu a upovedomiť o tom účastníka konania. Ak teda vyjadrenie navrhovateľky, ktorá požiadala o azyl, bolo dobrovoľné, zrozumiteľné a vážne urobené plnoletou osobou, malo byť postúpené príslušnému orgánu na vykonania pohovoru s navrhovateľkou a ďalší postup v zmysle zákona o azyle.“ Podľa uvedenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky správny orgán postupoval v rozhodnutí o zaistení účastníka konania, kde je jasne uvedené, že účastník konania bol poučený, ktorý útvar je príslušný na prijatie vyhlásenia o azyle a uvedené podanie zaznamenané v zápisnici o vyjadrení účastníka konania bolo podľa Nariadenia MV SR č. 26/2007 o postupe pri umiestňovaní cudzincov do ÚPZC v zmysle čl. 7 predmetného nariadenia bezodkladne doručené do ÚPZC Sečovce.

S uvedenými tvrdeniami Krajského súdu v Košiciach odporca nesúhlasil, pretože jeho rozhodnutie vychádza zo správneho právneho posúdenia veci.

Odporca ďalej uviedol, že krajský súd vo svojom rozhodnutí ďalej namieta, že sa správny orgán nedostatočne zaoberal lehotou zaistenia a efektívnosťou a účelnosťou zaistenia. S uvedeným tvrdením KS Košice taktiež nemožno súhlasiť, pretože podľa názoru správneho orgánu je možné s poukázaním na § 88 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov štátneho príslušníka tretej krajiny zaistiť na čas nevyhnutne potrebný, najviac však na 6 mesiacov. Správny orgán však pri rozhodovaní o dĺžke zaistenia vychádzal najmä z toho, že žiadateľa o azyl je možné podľa zákona zaistiť najviac na 6 mesiacov a predĺženie uvedenej lehoty už nie je možné. V rozhodnutí o zaistení je jasne uvedené, že pokiaľ bude účastníkovi konania udelený azyl na území SR bude bezodkladne zo zaistenia prepustený, ako aj to, že správny orgán bude počas celej doby zaistenia skúmať dôvody zaistenia, ktoré ak pominú, tak účastník konania bude zo zaistenia bezodkladne prepustený. Pri určovaní lehoty boli brané do úvahy aj skutočnosti v súvislosti s možným podaním opravného prostriedku, akceptáciou a ďalšou realizáciou dohody medzi pomocníkmi hraničných splnomocnencov SR a Ukrajiny o readmisii, prípadné azylové konanie a lehota jeho ukončenia.

Čo sa týka samotnej efektívnosti a účelnosti odporca v odvolaní uviedol, že samotné zaistenie účastníka konania je efektívne a účelné, za základ čoho považuje správny orgán zápisnicu z hraničnej schôdzky Č.: PPZ-HCP-SO14-36-004/2013, v ktorej je jasne uvedené a nepochybne dokázané, že strany potvrdzujú neoprávnené prekročenie štátnej hranice z Ukrajiny do SR účastníkom konania ako aj to, že strana UA je

ochotná prevziať účastníka konania na územie Ukrajiny v zmysle readmisnej dohody. K tomu správny orgán uvádza, že ak by nebolo potvrdené narušenie štátnej hranice z Ukrajiny do SR a strana Ukrajiny by nebola ochotná navrhovateľku prevziať na územie Ukrajiny v zmysle readmisnej dohody, tak by správny orgán nemal zákonný dôvod na zaistenie účastníka konania a tento by na základe uvedeného nemohol byť v zmysle zákona o pobyte cudzincov zaistený.

Ďalším dôvodom je aj skutočnosť, že navrhovateľka si sama žiletkou poškodila papilárne línie na prstoch až tak, že k nej bolo nutné privolať rýchlu lekársku pomoc. Uvedeným konaním mala v úmysle znemožniť svoju identifikáciu v informačných systémoch PZ.

Podľa Výboru pre ľudské práva skutočnosť, že osoba vstúpila na územie ilegálne môže ukazovať na potrebu viesť vyšetrovanie a môžu tu byť ďalšie okolnosti týkajúce sa dotyčnej osoby, ako napr. pravdepodobnosť úteku alebo nedostatok spolupráce, ktoré môžu jej zaistenie na určitú dobu ospravedlniť. Teda samotná skutočnosť, že cudzinec nemá povolenie k vstupu na územie, predstavuje dostatočné zdôvodnenie pre počiatočné zbavenie slobody a zaistenie takej osoby na určitú dobu, ktorá je nevyhnutná. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že dotyčná osoba je žiadateľom o azyl, pretože ako uvádza Výbor pre ľudské práva, zaistenie cudzinca žiadajúceho o azyl nie je v rozpore s Paktom o občianskych a politických právach. V tomto prípade niet pochybností o tom, že navrhovateľka nespocovala, nakoľko si úmyselne poškodila končeky prstov, aby nebola možná jej identifikácia.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a to, že Krajský súd v Košiciach nesprávne právne posúdil vec a rozhodnutie odporcu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie odporca navrhol, aby Najvyšší súd SR vydal rozsudok, ktorým napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k.: 7Sp/7/2013 - 27 zo dňa 21. februára 2013 zmení tak, že rozhodnutie OHK PZ Ubl'a č.: PPZ-HCP-SO14-71-001/2013 potvrdí.

Navrhovateľka sa k odvolaniu odporcu vyjadrila tak, že navrhla napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť. Zdôraznila, že odporca neuviedol v odvolaní žiadne skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť ani zákonnosť rozhodnutia krajského súdu.

V.

Konanie na odvolacom súde

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z.) dospel k záveru, že rozhodnutie krajského súdu je potrebné potvrdiť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 9. apríla 2013 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

Predtým však bolo nevyhnutné vyriešiť a zodpovedať otázku prípustnosti odvolania proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 7Sp/7/2013-27 z 21. februára 2013, pretože tento v napadnutom rozsudku vyslovil, že odporcove napadnuté rozhodnutie zrušuje podľa § 250j ods. 2, písm. a/ a d/ OSP.

Podľa § 250s OSP proti rozhodnutiu súdu, ktorým potvrdí rozhodnutie správneho orgánu, je prípustné odvolanie. Proti rozsudku súdu, ktorým zruší rozhodnutie správneho orgánu, je prípustné odvolanie len z dôvodov uvedených v § 250j ods. 2 písm. a) <. a b) <.. Obnova konania, dovolanie a mimoriadne dovolanie nie sú prípustné.

Vzhľadom na to, že krajský súd napadnuté rozhodnutie správneho orgánu zrušil nielen podľa ustanovenia § 250j ods. 2, písm. a/ OSP, proti ktorému odvolanie je prípustné, ale aj podľa ustanovenia § 250j ods. 2, písm. d/ OSP, proti ktorému odvolanie prípustné nie je, odvolací súd bol nútený prednostne vyriešiť otázku, či odvolanie podané odporcom je prípustné alebo nie a ak áno z akých dôvodov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri svojom rozhodovaní riadi predovšetkým medzinárodnými zmluvami a dohodami, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj Ústavou Slovenskej republiky a jej zákonmi a hľadá pri svojom rozhodovaní na ochranu práv a oprávnených záujmov nielen svojich občanov, ale aj ďalších osôb, ktorým všeobecne záväzné právne predpisy priznávajú určité práva.

Medzi také práva zaručené podľa článku 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky podľa názoru odvolacieho súdu patrí aj právo na spravodlivý súdny proces.

So zreteľom na článok 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných

zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Z uvedených ustanovení vyplýva, že výklad a uplatňovanie § 250s Občianskeho súdneho poriadku, ktorý zároveň pripúšťa i nepripúšťa odvolanie ako riadny opravný prostriedok proti prerokúvanému súdnemu rozhodnutiu Krajského súdu v Košiciach, len z dôvodu, že tento vo výroku pre zrušenie napadnutého rozhodnutia správneho orgánu použil i ustanovenie, ktorého aplikácia nepripúšťa odvolanie, nemôže bez ďalšieho zbaviť odporcu jeho práva prináležiaceho mu podľa článku 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, najmä ak súčasne ustanovenie § 250s Občianskeho súdneho poriadku odvolanie proti rozsudku krajského súdu pripúšťa, pretože ním bolo zrušené napadnuté rozhodnutie správneho orgánu aj podľa § 250j ods. 2, písm. a/ OSP.

Odvolací súd sa teda pri súbehu prípustnosti a neprípustnosti odvolania v záujme zachovania práva odporcu na spravodlivý súdny proces priklonil k možnosti preskúmania napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo. Pritom však, berúc na zreteľ i rovnaké právo navrhovateľky, neprekročil v rámci súdneho prieskumu hranice preskúmateľnosti, tej časti napadnutého rozsudku krajského súdu, voči ktorému by inak nebolo odvolanie prípustné.

So zreteľom na ustanovenie § 219 ods. 2 OSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia v rozsahu, v ktorom ho preskúmal, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Krajský súd v Košiciach celkom správne zrušil napadnuté rozhodnutie práve pre nesprávne právne posúdenie veci použijúc ustanovenie §250j ods. 2 písm. a/ OSP.

Najvyšší súd Slovenskej republiky k tomu dodáva nasledujúce:

Podľa § 88 ods. 1 písm. d/ zák. č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len ZPC) policajt je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel jeho vrátenia podľa medzinárodnej zmluvy, ak neoprávnene vstúpil na územie Slovenskej republiky alebo sa neoprávnene zdržiava na území Slovenskej republiky.

Z uvedeného ustanovenia vyplýva možnosť - oprávnenie policajta obmedziť osobnú slobodu štátneho príslušníka tretej krajiny, ak reálne prichádza do úvahy jeho vrátenie podľa medzinárodnej zmluvy a zároveň musí byť splnená podmienka, že taký štátny príslušník tretej krajiny neoprávnene vstúpil na územie Slovenskej republiky alebo sa neoprávnene zdržiava na území Slovenskej republiky.

Policajt pri rozhodnutí o zaistení preukázal začatie rokovania s ukrajinskou stranou o vrátení navrhovateľky na územie Ukrajiny odkiaľ nepochybne vstúpila na územie Slovenskej republiky a tým odôvodňoval oprávnenosť zaistenia a tiež reálnosť vrátenia navrhovateľky na Ukrajinu v napadnutom správnom rozhodnutí.

V prerokúvanom prípade však bolo nevyhnutné splnenie podmienky neoprávnenosti vstupu alebo neoprávnenosti zdržiavania sa štátneho príslušníka tretej krajiny na území Slovenskej republiky, na to, aby mohla byť zaistená pre účely vrátenia navrhovateľky na Ukrajinu.

Viacere medzinárodné dokumenty týkajúce sa utečencov a žiadateľov o azyl, ba i zákon o azyle (zák. č. 480/2002 Z. z.) a jeho dôvodová správa, ale aj niektoré rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vyslovujú myšlienku, že štátny príslušník tretej krajiny, ktorý má úmysel vstúpiť na územie Slovenskej republiky a zdržať sa na ňom z dôvodu, aby mohol požiadať o azyl by sa nemal považovať za neoprávnene sa zdržiavajúceho na území tohto členského štátu, pokiaľ nenadobudlo účinnosť rozhodnutie o neudelení azylu alebo rozhodnutie, ktorým sa ukončilo jeho právo na pobyt ako žiadateľa o azyl. Dokonca, ani vstup na územie Slovenskej republiky bez potrebných dokladov, bez použitia určeného priechodu, mimo úradných hodín a podobne, nemôže automaticky odôvodňovať zaistenie cudzinca a znamenať, že pre požiadanie o medzinárodnú ochranu vstúpil na územie Slovenskej republiky neoprávnene.

Aj v tomto prípade totiž proti sebe stoja dva záujmy, ktorými sú jednak právo na medzinárodnoprávnú ochranu jednotlivca a právo na ochranu vnútorného poriadku a bezpečnosti Slovenskej republiky.

Právo na podanie žiadosti o azyl nie je možné pre určitých štátnych príslušníkov tretích krajín realizovať vždy a za každých okolností úplne právne konformným spôsobom s právnym poriadkom štátu, ktorého ochranu hraníc a ich kontrolu svojim osobným vstupom narušujú.

Preambula Smernice Európskeho Parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa

neoprávnene zdržiavajú na ich území v odseku 9/ uvádza, že v súlade so smernicou Rady 2005/85/ES z 1. decembra 2005 o minimálnych štandardoch pre konanie v členských štátoch o priznávaní a odnímaní postavenia utečenca (2) by sa štátny príslušník tretej krajiny, ktorý požiadal o azyl v členskom štáte, nemal považovať za neoprávnene sa zdržiavajúceho na území tohto členského štátu, pokiaľ nenadobudlo účinnosť rozhodnutie o neudelení azylu alebo rozhodnutie, ktorým sa ukončilo jeho právo na pobyt ako žiadateľa o azyl.

Rovnako podľa § 22 ods. 1 zákona č. 408/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len ZA) žiadateľ je počas konania o udelenie azylu oprávnený zdržiavať sa na území Slovenskej republiky, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak.

Toto ustanovenie je na prvý pohľad v zrejmom rozpore s ustanovením § 88 ods. 3 ZPC, podľa ktorého podanie žiadosti o udelenie azylu alebo požiadanie štátneho príslušníka tretej krajiny o asistovaný dobrovoľný návrat nie je dôvodom na prepustenie zaisteného štátneho príslušníka tretej krajiny. Konanie podľa osobitného predpisu nie je zaistením štátneho príslušníka tretej krajiny dotknuté.

Ide však len o zdanlivý rozpor, pretože pokiaľ ustanovenie § 88 ods. 3 ZPC sa týka predovšetkým cudzincov, ktorí neoprávnene vstúpia alebo sa neoprávnene zdržujú na území Slovenskej republiky, nemôže sa toto ustanovenie týkať cudzincov, ktorí vstupujú na územie Slovenskej republiky v úmysle ihneď, ako náhle to je možné, po vstupe požiadať oprávnený orgán o začatie azylového konania.

V prerokúvanom prípade navrhovateľka prejavila prvý raz vôľu požiadať o azyl na území Slovenskej republiky pri prvom oficiálnom vypočutí 2. februára 2013 o 20.58 hod. (strana 10, druhá odpoveď, v spise č. k. PPZ-HCP-SO14-P-004/2013).

Ask zároveň odporca tvrdil a tvrdí, že Oddelenie hraničnej polície PZ v Ubli, kde naozaj aj navrhovateľka neskôr o azyl požiadala, nebol podľa ZA (§3 ods. 8) príslušný na prijatie vyhlásenia a postupoval ďalej podľa tohto ustanovenia ZA, nemôže tiež spravodlivo pričítať v neprospech navrhovateľky, že nepožiadala o azyl ihneď pri prvom kontakte so zakročujúcimi policajtmí, resp. požiadala oň až po tom, čo bola vypočutá, hoci tak mohla spraviť už predtým, pretože ovláda anglický jazyk. Také vyhlásenie navrhovateľky by totiž bolo podľa odporcu neúčinné rovnako, ako jej vyhlásenie, na ktoré odvolací súd odkázal v predchádzajúcom odseku.

Odvolací súd tiež pri preskúvaní, či samotný vstup navrhovateľky na územie Slovenskej republiky bez oprávnenia alebo jej zdržiavanie sa na území Slovenskej republiky v úmysle požiadať Slovenskú republiku o azyl, môže byť bez ďalšieho dôvodom zaistenia, zistil, že tomu tak nemôže byť.

Zo zápisnice schôdzky hraničných splnomocnencov Slovenskej republiky a Ukrajiny z 2. februára 2013 v čase medzi 20.00 hod. a 21.00 hod. (strana 26 spisu č. k. PPZ-HCP-SO14-P-004/2013) vyplýva, že navrhovateľka spoločne s ďalšími tromi osobami požiadala v Slovenskej republike o azyl, avšak slovenská strana ich všetkých štyroch zaistuje na účel readmisie, keď po skončení azylovej procedúry im nebude udelený azyl, v takom prípade ich ukrajinská strana prijme.

Z uvedeného je zjavné, že dôvodom zaistenia bola iba readmisia, napriek tomu, že táto, sa pre prekážku azylového konania dala reálne uskutočniť až po zamietnutí žiadosti o azyl.

K tomu odvolací súd prihliadol i na to, že v súlade so ZA, je žiadateľ o azyl, a teda i navrhovateľka, podrobený celému radu obmedzení a procedúr, ktorým sa musí vo vlastnom záujme získať požadovanú medzinárodnoprávnou ochranu podriaďť (viď § 22 a nasl. ZA), je zaistenie žiadateľa o azyl, bez ďalších zistení čisto formálnym obmedzením osobnej slobody.

Poškodzovanie papilárnych línií končekov prstov na rukách navrhovateľky, či iná forma nespôlupráce s orgánmi Slovenskej republiky v rámci konania o žiadosti o azyl, napr. nemožnosť potvrdiť identitu navrhovateľky diplomatickou cestou, bude zhodnotené v azylovom konaní.

Zaistenie v zmysle § 88 ods. 1, písm. d/ ZPC môže prichádzať do úvahy u tých príslušníkov tretích štátov, ktorí nemajú úmysel požiadať o azyl a zdržujú sa na území Slovenskej republiky neoprávnene, páchajú priestupky, či trestnú činnosť, majú byť reálne vrátení na územie štátu odkiaľ vstúpili na územie Slovenskej republiky a to aj opakovane, po tom, čo im bol azyl odňatý, neudelený, zrušená doplnková ochrana, čo bola žiadosť o azyl zamietnutá ako neprípustná, či zjavne neopodstatnená alebo žiadateľ o azyl nie je oprávnený ostať na území Slovenskej republiky napríklad preto, že na neho bol vydaný eurozatykač.

Z týchto dôvodov odvolací súd, v zásade sa stotožňujúc so zisteniami krajského súdu, potvrdil rozsudok krajského súdu ako vecne správny, pretože preskúmaním dôvodnosti napadnutého správneho rozhodnutia o zaistení zistil, že policajný orgán rozhodnutie vydal bez toho, aby sa náležite zaoberal

oprávnenosťou vstupu navrhovateľky na územie Slovenskej republiky, oprávnenosťou jej zotrvania na území Slovenskej republiky a taktiež reálnosťou jej readmisie na Ukrajinu počas trvania azylového konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pripomínajúc ustanovenie § 250s a § 250j ods. 4 OSP poukazuje na nesprávne poučenie krajského súdu, ktoré uviedol v napadnutom rozsudku. Navyše treba všeobecne dodať, že ak súd nemôže napadnuté rozhodnutie preskúmať, pre jeho nepreskúmateľnosť podľa § 250j ods. 2 písm. d/ OSP, čo i len sčasti, nie je zrejme logické a dôvodné také rozhodnutie zrušovať i pre meritórne pochybenia uvedené v § 250j ods. 2 písm. a/ OSP, ako tomu bolo i v prerokúvanom prípade.

Pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 250k ods. 1 O. s. p. v spojení s ustanovením § 250l ods. 2 O. s. p.. Navrhovateľka, ktorá mala v konaní úspech, ani ňou poverený zástupca, si právo na náhradu trov konania neuplatnili, odporcovi právo na náhradu trov konania zo zákona nepatrí a preto súd náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.